

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Ваня Величкова Пантелеева, Русенски университет „Ангел Кънчев“

на дисертационен труд за придобиване на образователна и научната степен „доктор“ (доктор по право)

Област на висше образование: Социални, стопански и правни науки –

3. Професионално направление - Право 3.6; Научна специалност-
Финансово право

Тема на дисертационния труд:

**„ПРАВЕН РЕЖИМ НА ДАНЪЧНИТЕ ОБЛЕКЧЕНИЯ ПРИ ПРЕКИТЕ
ДАНЪЦИ“**

Автор на дисертационния труд:

Ралица Бойкова Милева

Задочен докторант към катедра „Административноправни науки“ на Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

1. Общо представяне на процедурата и докторанта.

Със заповед № РД-38-5/07.01.2025 г. на ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ съм определена за член на научно жури във връзка със защитата на Ралица Бойкова Милева, задочен докторант по професионално направление Право 3.6, Научна специалност – „Финансово право“ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, като на първото заседание на научното жури съм определена да изготвя становище на дисертационния труд.

Ралица Милева е зачислена за редовен докторант считано от 07.01.2019 г., по научна специалност 3.6. Право, „Финансово право“ в катедра „Административноправни науки“ на ЮФ на СУ „Св. Кл. Охридски“ с тема на дисертационния труд „Правен режим на данъчните облекчения при преките данъци“. През 2021 г. със Заповед № РД-20-1386/17.07.2021 г. е допуснато трансформирането на докторантката от редовна в задочна докторантура, предвид назначаването ѝ на длъжност „асистент“ след проведен конкурс в професионално направление 3.6. Право (Финансово и данъчно право). При трансформацията срокът на докторантурата е удължен до 01.03.2022 г. През 2023г. докторантката е отчислена, считано от 01.03.2023 год. с право на защита.

Представените от Ралица Милева комплект от материали включва следните документи: автобиография; диплома за завършено висше образование- образователна степен „магистър“, издадена от Софийския университет „Св. Климент Охридски“; диплома за завършено висше образование- образователна степен „магистър“- Международно търговско

право и Право на международните инвестиции (направление Международно право и Право на ЕС), издадена от Амстердамския университет; диплома за завършен 2-годишен специализиран курс по Въведение в Английското право и Правото на Европейския съюз, издадена от Институт за продължаващо обучение към Университета в Кеймбридж; дисертационен труд; автореферат; копия на научните публикации, свързани с темата на дисертационния труд; справка за съответствие с националните минимални изисквания за образователна и научна степен доктор; декларация за авторство.

Видно от представените доказателства, докторантът отговаря на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ.

Ралица Милева е родена през 1986 година в гр. Петрич, България. Пред 2007 год. е приета за редовен студент в специалност „Право“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. През 2010 год. завършва двугодишен специализиран курс по Въведение в Английското право и Правото на Европейския съюз в Института за продължаващо обучение към Университета в Кеймбридж. През 2012 год., докторантката успешно завършва Софийския университет и получава диплома за завършено висше образование ОКС „магистър“, специалност „Право“. През 2017 год., получава диплома за завършена магистърска степен по „Международно търговско право и Право на международните инвестиции (направление Международно право и Право на ЕС)“ от Амстердамския университет. През 2019 год. е зачислена за редовен докторант в Юридическия факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“.

В периода 2009-2021, Ралица Милева става част от екипа на „ЕВТА консулт ООД“, като през годините е заемала различни позиции- правен сътрудник, юрист и асоцииран адвокат. В периода април 2011- септември 2011 год., е била юридически сътрудник в Център за правни инициативи. През 2014 год. е вписана като адвокат в Софийската адвокатска колегия. От 2018 год. е член на Международната фискална асоциация (IFA) – клон България. От месец юли 2021 год. е редовен асистент по „Финансово и данъчно право“ в ЮФ на СУ „Св. Кл. Охридски“.

Ралица Милева е автор на публикации в специализирани правни издания. От посочената биография личи професионалния опит и високата правна квалификация на докторантката.

2. Актуалност на темата.

Разработената в дисертационния труд тема свързана с правния режим на данъчните облекчения при облагането с преките данъци е изключително актуална, както от научноизследователски, така и от чисто практически аспект и ще бъде в полза както на студентите изучаващи данъчноправната материя, така и на практикуващите юристи, адвокати, и най-широк кръг граждани и юридически лица. Това е така, защото при установяване на данъчни облекчения фискалните цели на държавата отстъпват пред други обществено значими цели, а именно изискването за данъчна справедливост и социално равенство между данъчните субекти с различен жизнен стандарт; насърчаване на заетостта и на раждаемостта, привличане на инвестиции, развитие на отделни региони и др. До сега в

данъчноправната ни теория данъчните облекчения не са били предмет на самостоятелно научно изследване. Разработката е съобразена със законодателството към м. октомври 2024 год., което определя и актуалността на съдържанието на труда, а също му придават и значение за бъдещото развитие на обществените отношения в тази област. Изследването постига ясно поставените си цели и задачи.

3. Методика на изследването.

В работата са използвани комплексни методи на научно изследване и анализ, като логическия, правно-догматичния, историческия и сравнителноправния подход. Авторът показва добро познаване на материята, разполага с добър правен език, може да формулира тези, прави задълбочени анализи и да извежда ясни и обосновани правни изводи. Самият предмет на настоящото изследване налага нуждата от задълбочени правни познания и много добро познаване на обсъжданата материя, с които, очевидно, авторът разполага.

Избраната методика на изследване според мен е правилна и води до постигане на поставената цел и получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

4. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите.

Представеният дисертационен труд е в обем 341 страници и включва 324 страници основен текст, 2 страници съдържание, списък на съкращения, библиография от 100 заглавия (60 на кирилица и 40 на латиница), брой бележки под линия 402, обсъдени решения на национални юрисдикции - 172 броя и 52 броя решения на СЕС. В структурно отношение трудът е добре построен, няма повторения и празноти в изложението. Дисертацията се състои от въведение, три глави с обособени части с тематични заглавия, обозначени с арабски цифри, заключение, библиография и списък на съдебната практика групирана по съдилища – Конституционен съд на република България, Съд на Европейския съюз и Върховен административен съд. От съдържанието на дисертационния труд е видно, че кандидатката притежава задълбочени теоретични правни знания, които успява да приложи към съвременната правна уредба и характеристиката на изследваните от нея правни институти. Предметът на изследването изисква и интердисциплинарни правни познания, защото материята обхваща и институти на административното право, финансовото право, данъчното право, правото на Европейския съюз.

В дисертационният труд правилно е разпределена тежестта и съдържанието между трите глави, които са и удачно формулирани.

Глава първа има изцяло теоретично значение. Разгледани са конституционните и законовите основи на данъчните облекчения при преките данъци, изведено е определение за понятието „данъчно облекчение“, очертана е правната същност на облекченията като юридически конструкции в данъчното право с кумулативно присъщите им белези и правни последици, засягащи обществени отношения с различна отраслова принадлежност. Специално място е отредено на

забраните за дискриминация, произтичащи от правото на ЕС, представляващи ограничения пред законодателната целесъобразност на НС при установяване на по-благоприятни данъчни режими. Анализирани са подробно практиката на СЕС в областта на данъчната дискриминация между граждани на различни държави членки, упражняващи правото на свободно движение по чл. 45 ДФЕС.

В глава втора подробно са разгледани конкретните данъчни облекчения, предвидени при облагането с преките подоходни данъци, уредени в Закона за данъците върху доходите на физическите лица и Закона за корпоративното подоходно облагане. Първият раздел на глава втора е посветен на изискванията за упражняване на правото на данъчно облекчение, които са общи и за двата закона. В този раздел е направен и анализ на противоречива съдебна практика относно релевантността на размера на подлежащите на принудително изпълнение публични задължения. В раздел втори подробно са разгледани данъчните облекчения по Закона за данъка върху доходите на физическите лица-необлагаемите доходи на физическите лица, данъчните облекчения по глава четвърта от ЗДДФЛ и преотстъпването на данъка върху годишната данъчна основа за доходите от стопанска дейност като едноличен търговец на лица, регистрирани като земеделски стопани. В раздел трети са анализирани разпоредбите от ЗКПО, с които се установяват данъчни облекчения, като за целите на изследването същите са групирани според облагането с отделните видове данъци, уредени в този закон.

Глава трета от дисертационният труд е посветена на анализ на разпоредбите, установяващи по-благоприятни режими при облагането с местните данъци по Закона за местните данъци и такси. Поради спецификите на местните данъци, авторът е отделил специално внимание на предвидените данъчни облекчения при облагането с имуществените данъци и при облагането с патентен данък.

Като приноси моменти в дисертационния труд могат да бъдат посочени прецизно направените от автора предложения *de lege ferenda*, които изцяло поддържам и подкрепям. С приносен характер е и на анализът на всички разпоредби от ЗДДФЛ, ЗКПО и ЗМДТ, установяващи по-благоприятен данъчен режим спрямо общия режим на облагане, както и разпоредби в други закони като ЗВО и КСО, като по този начин е обхванат цялостно действащият режим на облекченията при преките данъци. Особено стойностни са разсъжденията на автора относно теорията на данъчните облекчения, като ги разглежда като субективни материални права на гражданите в данъчните правоотношения с държавата, в защита на признат от правото частен интерес.

5. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта.

Докторантката Ралица Милева прилага 5 (3 отпечатани и 2 приети за печат) публикации свързани с дисертационния труд:

1. Данъчните облекчения при преките данъци като субективни права в публичното право, Съвременен право, брой: 4, 2022, ISSN (print):0861-18-15-2022.

2. Данъчните облекчения при преките данъци като субективни публични права, Сборник научни изследвания в памет на проф. Димитър Силяновски, проф. Живко Сталев, проф. Витали Таджер, 2023, стр.: 592-606 2023.

3. Санкции за неправомерно ползване на данъчни облекчения при облагането с преките доходни данъци, 50 ГОДИНИ ЗАКОН ЗА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ НАРУШЕНИЯ И НАКАЗАНИЯ - ИСТОРИЯ, ТРАДИЦИИ И БЪДЕЩЕ, издателство: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2020, стр.: 468-475.

4. Данъчните облекчения като антикризисна мярка, Годишник на Юридическия факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“, том 90, Университетско издателство „Св. Кл. Охридски“, 2024.

5. Увеличението в размера на данъчните облекчения за деца - законодателни аспекти, Сборник с доклади от XIII национална конференция на докторантите в областта на правните науки (2023), издателство: Институт за държавата и правото – БАН.

Публикациите отговарят на изискванията за свързаност с темата на дисертационния труд, като представляват представяне и популяризиране на отделни аспекти от него. С тези публикации докторантката Ралица Милева е изпълнила изискваните от закона минимални наукометрични показатели за придобиване на образователната и научната степен „доктор“ в област 3. Социални, стопански и правни науки, направление 3.6 Право.

6. Автореферат.

Представен е автореферат в обем от 36 страници. Същият коректно и точно отразява основните моменти и постигнатите резултати в представеното изложение по същество и обосновава формулираните предложения de lege ferenda.

7. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати. Имайки предвид значителните научно-приложни приноси на настоящата дисертация убедено препоръчвам същата да бъде публикувана, за да може постиженията ѝ да станат достояние до възможно най-широк кръг от читатели – практикуващи, теоретици, обучаващи се и граждани.

С оглед изложеното по-горе и законовите изисквания, давам своята **положителна оценка** и препоръчвам на членовете на научното жури да гласуват **положително** за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на Ралица Бойкова Милева по професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Финансово право“ в СУ “Св. Климент Охридски“.

02.03.2025 год.

Изготвил становището:

Гр. Русе

доц. д-р Ваня Пантелеева